

gnatijeva ima smisla kao prilog, kao historijski dokumenat, koji je piscu životopisa služio za podlogu. Ali to je trebalo u Predgovoru istaći.

Naslov knjizi glasi: Biser-suze. To sigurno nije naslov originalni. Ili su to možda one nekoje misli, što ih je prevodilac „dodao“? Ali jamačno nije zgodan naslov. Biser-suza je pjesnički izraz za suzu, koja se iz oka niz lice runi kao zrno biserovo što se runi, ako se prekine nit, na kojem je biserje nanizano. Pjesnik može aludirati na boju suze ili na oblik ili veličinu, pa je ispo-ređiti sa biserom. O. pak Slavić ima pred očima ime ove svetice. Istina da latinska riječ margarita (ovo nije grčka riječ) znači biser; ali i ne žen-ske osobe reklo bi se hrvatski Biserka. Prema tomu imalo se možda reći Biserkine suze mjesto pokornički život sv. Biserke. Ali ni to ne bi preporučio kod ovako ozbiljna pred-meta.

Sadržaj života sv. Margarite, ili ga napisao Guthbert, a preveo Slavić, ili ga napisao Slavić, dobar je. Odaje pisca veoma vješta ascezi i mistici, dobra filozofa i psihologa, izvrsna stilistu. Mjestimice n. pr. pod konac str. 8. i na prvoj polovici str. 9. pa na str. 19., 21 pisac zadivljuje svojim točnim opisom i poznavanjem duhovnih stva-rih. Na str. 31. pod konac imade re-čenica „I zato promatrajući . . . , koja po svoj prilici nije dobro prevedena. No i prijevod — ako je prijevod — je dobar. Meni smetaju ipak nekoji izrazi neobični u hrvatskom jeziku, n. pr. umrao, škodovalo, ašiski ubo-žar (za sv. Franju) i dr. Interpunkcije su loše, samo ne znam, da li je kriv-nja pisca ili prevodioca. Ime tal. grada Arezzo prevodi se sa Arec, dok se imena drugih gradova Montepulciano i osoba (Guljelmio, Giunta, Uguccio) ne pohnraćuju, već pišu po talijanskom. No i pored ovih nedo-stataka preporučujem ovu knjižicu, jer je sadržajem vrijedna i dobra.

Dr. Pazman.

Strohal Rudolf: Cvět vsake mudrosti. Najstarije hrvatsko umjetno sačuvano književno djelo iz 14. vijeka. Zagreb, Tiskara C. Albrechta. U 8i str. 48. Cjena K 1'—

Marljivi sabirač građe za najsta-riju hrvatsku književnost i najbolji poznavalac glagolskog pisma g. Ru-dolf Strohal, nemogući dočekati, dok njegovi radovi dođu na red u izda-njima hrvatske akademije, izdaje malo po malo sam o svojem trošku što je marno sabrao, marljivo proučio i drži za vrijedno da ugleda svijetlo. Osim nebrojenih članaka, što ih je Str. napisao u svim hrvatskim li-stovima i časopisima, ovo je treća knjiga, što je izdaje Str. u svojoj vlastitoj nakladi. U Predgovoru ističe Str., da je najstarija hrv. knjiga za-strta još uvijek tamnom koprenom. Koljevka hrvatske umjetne knjige nije Dalmacija, kako se dosada dr-žalo, već Hrvatska. Prvo kulturno središte hrvatskoga naroda, da je bio Senj, gdje je bila podignuta hrvatska tiskara god. 1494. Začetnici hrvatske umjetne knjige nisu Marulić, Držić i Menčelić, kako to hrv. literarni hi-storici redovito uzimlju, već nepo-znati pisci iz 14. vijeka i prije. Naj-znamenitiji književni hrvatski spome-nik iz 14. vijeka je glagolski rukopis, što ga čuva akademija u Zagrebu, i u kojem se sačuvalo više lijepih čla-naka, a među ovima i djelo, koje imade naslov: Cvět vsake mudrosti. Izdavajući ovo djelo poslužio se Str. još sa dva rukopisa iz 15. vijeka, od kojih se jedan čuva u Zagrebu a jedan u Ljubljani. Iz kasnijih bilje-žaka, što se nalaze na tom rukopisu, proizlazi, da je taj rukopis još stariji od 14. vijeka, jer su pisci ili prepisivač dulje vremena kod sebe čuvali svoje knjige, obično do smrti, a ovaj rukopis išao je od ruke u ruku, prelazio od jednog a vlasnika u vlasništvo drugoga.

Što se naslova tiče, ističe pisac, da su taj naslov upotrebljavali pre-pisivači glagolskih rukopisa i za druga djela. — Za pisca se ne zna, jer popovi glagolaši, veli Str., nisu pi-sali radi slave ovoga svijeta, već su pi-sali Boga radi i za korist duhovnu hrv. naroda. Ovo djelo narodno je djelo, kao što narodna pjesma i narodna pripovijetka, gdje se ne pita za auk-tora. Takovo djelo kad je nastalo išlo od popa do popa, od samostana do samostana; to se djelo čitalo na-rodu u crkvi kod kršćanskoga nauka i kod kuće privatno. Zadaća takovu djelu bila je čudoredno odgajati. Ta-

kove su knjige bile narodu mile, on ih je poznavao i shvaćao. Odatle zasluga glagolašâ, s kojima se jedino bosanski franjevci isporučiti mogu.

Sadržaj je ovog djela bogoljuban, čudoredan. Tu se govori o ljubavi k Bogu i bližnjemu, o glavnim grijesima (zavist, srditost, škrtost) o protivnim vrlinama (miroljubivost, smilovanje, prostranost ili darežljivost), o drugim vrlinama (pravednost, vjera, mudrost, istinoljublje, hrabrost ili moćnost) i dr. Cituju se filozofi Aristotel, Plato, Seneka, Cicero, Boecij

i dr., zatim sv. Oci, sv. Augustin, sv. Grgur, sv. Bernard, a najčešće sv. Toma Akvinski. I sv. Pismo često se navodi, napose David (psalmi), Mudri (lib. Sap.), Solomun (liber. Proverb.), prorok Izaija, sv. Jakob ap., sv. Pavao itd. Po sadržaju vrijedno bi bilo to djelo i u hrvatskom ruhu iznijeti na svjetlo. Zahvalni smo u velike izdavaču, što je ovo lijepo djelo, pravi cvijet t. j. kitu cvijeća mudrosti iz zaboravi istrgnuo i hrvatskom narodu darovao. Preporučujem.

Dr. Pazman.



Pregled časopisâ.

Vrhbosna katoličkoj prosvjeti. God. XXX. Broj 12.—16. Izdaje kaptol vrhbosanski. Uređuje: Dr. Ivan Dujmušić. Sarajevo.

Članci: Dr. Fran Binički: Rimsko pitanje. — Niko Štuk: Telepatija ili prenošenje misli. — Jakob Balmes: Pisma jednom sumnjaču. — * * *: Povjesne crtice o kršćanskom demokrat-skom pokretu. — Stjepan Mla-kić: Tri knjige o Bogu. — O. Ivan Ferreres D. I.: O pričesti djece. Kanonsko-moralni tumač dekreta „Quam singulari“. S franc. preveo Ante Bonefačić. — Am-brozij Benković: Anglikanci i ruska crkva. — Okružnice. — Dopisi. — Vjesnik. — Prosvjeta.

Hrvatska Straža 1916. — God. XIV. Broj 4. Rijeka.

Članci: Od uredništva. — Dr. Ante Mahnić: Hrvatska glava. Pravci, kojima se razilazi načelno poimanje hrvatske inteligencije. Filozofijsko - vjerska ispovijest hrvatske liberalne inteligencije. „Matica hrvatska“. Bit filozofije. Relativističko poimanje o istini. Evolucionistički eklekticizam. Filozof Bazala u

„Hrvatskom kolu“. Skrovište podsvijesti. Na što spada Bazalina religija i etika. — Dr. Fran Binički: Regnum catholici-ssimum. — Dr. Ante Alfirević: Odakle je čovjek? Stari o tome. Važnost pitanja. Prirodoslovci. Sličnost i razlika između čovjeka i majmuna. Nije li majmun potekao od čovjeka? Što kaže psihologija? Paleontologija? embriologija? mikrocefalija? rudimenta? pigmejci? Sličnost krvi. Placenta i čovječje porijetlo. Sud o Darwinizmu i Häckelizmu. — Dr. D. Kniewald: Dr. Wilhelm Jerusalem: Uvod u filozofiju. 5. Estetika. 6. Etika. 7. Sociologija. 8. Filozofija povijest. 9. Pedagogija. 10. Metoda i hrv. prijevod. — Dr. Aleš Ušeničnik: Slovensko pismo. — I. Butković: Naš katolički pokret i politika. — Fra Ign. Radić: Ignoratio elenchi. Što je na području a) kršćanske apologetike b) kršćanske etike i kriminalistike? c) na političkom području. — B. M.: San na javi. — Upiti i odgovori. — Fiat lux! Monizam kao moderna vjera. Kako patološki